

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragarului

(Lóvész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decâtu numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre siesse lune . . . . . 5 „ „ „
Pre annulu intregu . . . . . 10 „ „ „

Pentru Romani:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taes'a timbrala pentru fioce-care publicatiune separatu. In locul deschisu 20 cr. de linia. Unu ossemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a, 19/31. Jan. 1874.

Schimbarile facute in regiunile mai inalte militare, numirea Maresc. Camp. John si mai alessu comentariile d'fariului „Vaterland“ a supr'a acestei numiri, dedita nascere la diverse combinatiuni politice. Inse-si d'fariile liberali considerara aceste schimbãri ca inceputu allu caderii sistemului Kuhn si prin urmare ca trecere la reactiune. In Pest'a se latf faim'a surda despre immininta cadere a lui Andrassy, ceea ce affla crediementu, insufflandu temeri si ingrigire. — Corifei d'in oppusetiunea magiara, cari insi-si latfau faim'a, pareau a fi convinsi de inaugurarea sistemului de reactiune, pote chiaru si despre necessitatea sistemului de reactiune. Acest'a nu o d'icemu fara causa, ca-cu de 6 anni, ce alta au facutu oppusetiunea magiara, spriginindu candu pre facia, candu pre tacute prin connivintia, politic'a maioritatii parlamentarie si prin urmare a guvernului, decâtu a impinge inasa-gi guvernulu pre callea reactiunii. Camer'a Ungariei si guvernulu essitu d'in sinulu ei sub egidea lui Deacu-Andrassy n' au facutu alta decâtu a inainta barbatose pre callea reactiunii; — in cursu de siesse anni domni de la potere au pregatitu bine callea pentru unu sistemu de reactiune. Adeca sistemulu de pana acum au fostu sistemu de reactiune magiara, de aici in colo pote se devina sistemu de reactiune nemtiescu, si acest'a este ceea ce insuffla temeri si ingrigire in castrele magiare, dar n'au ce se supera, ca-ce de s'ar inlocui reactiunea mag. cu reactiunea nemtiesca, nemica nu ar perde tierr'a in libertate, cellu pucinu natiunalitatele nu, era de castigatu ar poté castigá toti locuitorii tierrei, regularea financiellor derepenate, administratiunea publica si a justitiei neasemenatu mai buna decum au fostu cea magiara. Inse temerile sunt prea timpurle si fara base. Precãtu timpu tiene pactulu dualisticu, nemtii d'in Vienn'a voru respecta stipulatiunile lui, asiã cere imprumutatulu interessu allu pactantiloru. Scimu bine, ca acellu pactu genedia multu pre Viennesi si ca d'in acesta causa voru cerca tote modurile possibile d'a scapã d'in catusiele lui;

FOISIOR'A.

Importantiã a Agriculturii si necessitatea d'a se infintia scole de agricultura la Romani.

VIII.

(Urmare.)

Laborea este dara cea d'antãia conditiune a averei si libertãtii. — Numai prin desvoltarea economiei, singur'a meseria a Romanului, inse cea mai principala si frumosa pentru omenire, se va poté face se incete plage de cari ni amintesece D. Ghic'a „... ba unulu mi-a luat si parale; si pentru ce? ca se me vedu la batrinetie ca intr'o oglinda in paraponisitu chivernisitu (una piesa de teatru) scosu din functiune, inse fiindu in functiune si-a pusu ce-va la o parte; séu in hai-manã (pierde vera, strengariu) officialu, trecutu prin Monitoriu lui Alessandri.“

D. Ghic'a vorbesce teneriloru in urmatuorulu modu: „Daca voiti, voi teneri, se

magiarii se voru feri inse bine, de a li suppedita ei insi-si occasiunea si pretestele la una schimbare eventuale. Magiarii inca se plangu ca igenedia multe stipulatiuni alle pactului, dar se facu numai cu nevoia, ca-cu mana mai libera de stapani illimitati preste tierra si tote alle ei, n'au avutu decandu si-au perdutu independintia, deci larma potu se faca, dar schimbare nu dorescu magiarii si intiellegemu superarea si temerile loru indata ce ventulu suffla a schimbare de sistemu, ceea ce in limb'a nediplomatica insemna largirea potestatii nemtiesci si marginirea stapanirii magiare. Cu tote aceste credemu si tienemu tare la acesta credintia a nostra, ca contele Andrassy au eernatu si ca in scurtu are se descinda d'in culmea marirei, cumca apoi in regiunile guverniali se voru face mari schimbãri, acest'a este consecintia naturale a faptelor, ca-cu ducandu-se patronulu cauta se se duca tote creaturele lui si tote appertinentiele acestoru-a, — dar cei ce voru urma totu magiarii voru fi si prin urmare lacrimile ce le voru versa corifeii oppositiunii, voru fi lacrimile de crocodilu si superarea pentru ca nu ei au se succeda la potestate, ci omeni d'in lumea vechia, cari au se reinviua cu tota legiunea loru. Cei ce schimba numi stapanii, neci se bucura, neci se supera, situatiunea loru este precisata in proverbiulu pop. „tare draculu tare mama-sa.“

Diariulu „P. L.“ publica urm. comunicatu: Pricipele Milanu d'in Serbi'a, pre candu petreceã la Vienn'a esprese dorintia d'a avé unu aginte acreditatu la guvernulu ostrungurescu, precum are Romani'a atãtu la Vienn'a, cãtu si la alte cabinetele. Acesti aginti nu se potu asemenã (ecuparã) precum se scie, cu reprezentantii officiali ai stateloru suverane, ci au puru si simplu a intretiené relatiuni in asiã numitulu modu officiosu. Guvernulu nostru comune s'au invoitu a plini acesta dorintia si negociatiunile urdite de atunci s'au inchiatu dupa ce si scupscin'a in dillete d'in urma votã fondurile pentru noulu postu; astfelu are se urmedie in scurtu acreditarea agintelui Serbescu la ministeriulu comune allu affaceriloru esterne.

aveti una patria Romana, puneti-ve pre industria, deveniti producatori; lucrati impreuna; in locu de a cautã se castigati cu efecte, cu imprumuturi de alle statului si cu agiotagi, asociati capitalulu vostru cu laborea, deschideti pravalie, infintati atelieru, formati una casa de creditu industrialu la care se-se pota procurã masinele si instrumentele de lucru cu unu percentu dreptu si cuviintiosu; pentru intreprinderile celea mari se cautã soluțiune in asociatiuni, interessandu la beneficiu atãtu capitalulu cãtu si munc'a.“

„Candu genorisitatea si iubirea de omenire ne impinge a contribui pentru vre-unu institutu de educatiune pentru copii sermani, se cautã a nu arruncã acelle finantie in vertegiulu visticiei, dandu-li gusturi si aspiratiuni pre care e-i mai multi nu o se le pota realisã, se nu asvirlimu teneri si tenere in bracielle neprevdiutulu, fora a cunosce capetaulu de care potu se apuce viet'a; ci se cautã a dá societãtii omeni, cari se-i dee cu prisosu capitalulu intrebuintiatu; se-i dee conducatori de masine, artisti esporti in meseriele acelle, cari ceru

(Multiamita publica) Professorii de la gimnasiulu rom. de Beiusiu veniu a esprime cea mai profunda multiamita nou-numitulu Episcopu de Oradea-Mare Pr. SSalle Parintelui Ioanne Olteanu care cu occasiunea installatiunii salle, cellu d'antãiu banu, — ce l'a spendatu pre scopuri filantropice, — l'a intrebuintiatu spre a succurge lipselor si neajunselor materiali alle professoriloru gimnasiali de Beiusiu daruindu fia-sce carui-a câte 100 fl. un'a suta de florinti, v. a.

Intr'una epistola privata ni-se scie ca Pr. SSa Par. Episcopu rom. de Oradea-Mare este resolutu a iua la revisiune administratiunea fondului gimnas. de Beiusiu, si urcandu procentele capitalulu, la cari mai adaugandu d'in venitele salle proprie, se sistemisedie solutiunea professoriloru, conformu prescrip-torulu legii la 1000 fl. annuali, si inca ce-va ajutoriu materiale d'in dominiulu episcopescu. Totodata are generos'a intentiune, ca edificandu aripele gimnasiului se se construsca intr'insulu locuini-tia pentru professori. „Frumosa si nobila nesuintia, successulu imbucuratoriu — cunoscanu energi'a Pr. SSalle, — nu pote remané. E timpulu odata, ca se se recompensedie incãtu-va cei ce au assudatu, ca d'illeri, in vini'a natiunei. Au sufferitu ei destullu prin metechnele unoru clicari, ce d'in ura cãtra totu ce este natiunalu, sedussesse si pre fia-ertãtu Archiereu. Fia-ni permis'u a ne servi, si a intorce in contra-le devis'a inventata de soilulu loru „Novus rex, nova lex.“ Dee Ddieu!“

Asiã Correspondintele, era noi, fara a descinde la incriminari, observãmu ca gimnasiulu de Beiusiu, au fostu de doue ori periclitatu chiaru in essistintia sa si este meritulu fostulu Eppu Vasiliu Ardeleanu, ca s'au potutu conservã, de ora ce se afflase chiaru in cleru demnitaru bes. intre cari cellu d'antãiu repausatulu Eppu Iosifu Selagianu, atunci canonicu si consil. imp. de scole, cari insistau a se desfiintia gimnasiulu, era fondurile se se prefaca in stipendie. Eppulu Vasiliu, cu indignatiune respinse neromanesc'a propunere facuta in consistoriu si se appucã insu-si, adunandu ajutorie, cumperandu pre banii sei instru-

cunoscentia mai intinsa si unu aprantiragiu mai lungu; — ingrigitorie de copii, cusatoresse maiestre; era nu aspiranti la functiuni si decopisti de cancelaria, se nu mai immultimu numerulu inspaimentatoriu dejã de aspiranti si aspirante, de coconi si coconitie.“

„Dumnedieu a vrutu de s'a realisatu multe d'in dorintiele romaniloru, trebus acuma si dvostra, generatiunea care se ridica, se vi dati una missiune, se o cunoscuti si se o urmariti cu staruintia.“ — „Cea d'antãia detoria este a cautã a nu fi una sarcina pentru singurulu producatoriu romanu, pentru plugariu; se nu cautati cã greutate statulu se crésca cu numerulu teneriloru cari essu din scole, ci din contra fiacare intelgentia se fia una bogatia noua, dobandita tierrei; fiacare se produca cellu pucinu cãtu consuma ollu si famili'a sa; luminandu-ne, lapadandu ignoranti'a si prejudetiele, rusinandu-ne de incapacitate si de trãndavia si mandrindu-ne cu orice munca, cu orice meseria ce pote da una essistentia onorabila si indestulitoria

mintele pentru museulu fisicale, esso-perandu de la statu unu ajutoriu annuale d'in fondulu studiellor, si in fine prin infintia de patru classe normale, ce lipsiau, dotandu-le cu 36,000 fl. completandu astfelu gimnasiulu, assecurã essistintia lui. Adou'a ora essistintia gimnasiulu veni sub intrebare chiaru sub sistemulu actuale. — Rep. Eppu Iosifu vediendu periculu, dede insu-si ore care ajutoriu spre imbunetãtirea salariellor era pentru pregatirea a doi professori la universitatea d'in Pest'a dede chiaru in anni d'in urma doue stipendie. Ceea ce dispuse prin testamentu, bunulu Ddieu scie, de voru intrã si candu in fondulu gimnas. pentru ca mass'a lui este atacata cu pretensiuni fabulose cari se urca aprobe la un'a suta de mii fl. — Prin urmare Eppulu patronu, care va reorganisa gimnasiulu de Beiusiu, ingrigindu-se a-lu provede cu professori harnici, si sistemisandu salarielle lor, adeca va assecurã essistentia inflorentia a gimnasiulu de Beiusiu, va binemerita de natiunea romana, numele lui va fi memoritoriu ca si allu primulu fundatoriu Samuulu Vulcanu. Dupa celle ce ni-se reporta Pr. SSa noulu Episcopu are intentiunea laudabila, ba resolutiunea firma, d'a face acest'a, inca in vietia. Nemica mai sublimu decâtu a vedé in vietia neperitoriele monuminte alle faptelor salle, nemica mai desfetatoriu decâtu a gustã insu-si dulcetia fructelor, d'in pomii saditi cu manile salle. Noulu Episcopu dorimu, ca se aiba parte de aceste bucurie divine! A lassã dupa sine lumina, este angerescu; inse a portã insu-si inainte lumin'a, este domnediescu. Red.

— Proiectulu de lege pentru desdau-nare in casuri de nenorocire pre cãllile ferrate, suppusu la critica d'in partea intregu ministeriulu si assiediatu definitivu, se va presentã in scurtu camerei deputatiloru spre a se luã la desbatere si a se votã. Resultatulu acestei mesure de multu dorite, va fi grige mai mare si controlu mai essactu allu servitiulu d'in partea directiuniloru resp.

numai astfelu poteti opri frumos'a nostra tierra de a deveni prada evreiloru si a traficulu strainu; altfelu vomu disparé dinaintea germanulu. . . .“

6.) Numai prin radicarea economiei, prin desceptarea poporulu si prin invetiatura ne potemu scapã de starea cea dorerosã si amara, despre care M. Wirth dice: „Meseria, fora de a avé la ce-va sperantia, descuragedia si silesco pre omu a traí de pre o dí pre alt'a; — nu-lu indemna la nimica, — ellu lucreaia numai atat'a cãtu e neapperatu necessariu spre a poté essiste.“ Sè mi se permita, daca d'icu, ca numai unu passu mai avemu pana in acestu stadiu, ca-cu positiunea natiunei nostre, de a aduce tributulu in sange si numerariu, fora de a avé cea mai pucina recompensatiune, nice atãta cãtu va se dica „droptulu meu“ ca-cu chiaru acestu-a e calcatu de cei ce ar avé se-lu appere; cei poternici nece ca se tienu chiaru de legamontele, pre cari in mare parte ei singuri le-au dictatu precum sunt affacorele urbariale cu cari stã strinsu legata vietia tierranulu romanu, d'icu, nu se respectedia neci legaturele facute de ei, cã-

Publicăm mai la valle „Regulamentul pentru atribuțiunile de precadere alle Mitropolitului Primatu allu Romaniei, dupa cum s'a modificatu de St. Sinodu in siedint'ia sa de la 26. Noembre annulu trecut.“

Din cuprinderea dispozițiilor acestui Regulamentu, la a carui votare in unanimitate a luat parte si Prea Santitulu Metropolitulu allu Moldovei, se pote lesne vedé, că autoritatea suprema a Santului Sinodu si unitatea Bisericeii ortodosse romane, este mentinuta si recunoscuta de toti erarchii acestei Biserice, fara esceptiune. Acestu principiu unitariu allu unei singure Biserice romane intr'unu singuru Statu romanu este reprezentatu si conservatu prin autoritatea superioara colectiva a Santului Sinodu, allu carui presiedinte de dreptu este, dupa lege, Prea Santitulu Metropolitulu allu Ungro-Vlachiei, si Primatu allu întregii Romanie. Dreptulu de precadere si de deferentia ce acordă legea si regulamentulu Metropolitului Primatu este o consecintia logica si neapărata a noiei organizării ce s'a datu Bisericeii romane. Prin acest'a nu se jienesc intru nimicu, precum rostesc art. 4. din regulamentu, „positiunea neaternata ab-antiquo a ambeloru Metropolie alle tierrei un'a către alt'a, observandu-se in aste reporturi canonele si vechiele obiceiuri.“

In câtu pentru dreptulu de vizitare a totoruru eparchieloru tierrei in interesulu generalu allu Bisericeii, acestu dreptu, care a datu locu la atâtea discussiuni, s'a mentinutu in Regulamentu, inse s'a deslusitu mai lamuritu, că vizitarea se va face numai candu va gasi S-tulu Sinodu de trebuintia si in numele seu.

Acestu dreptu lu-va poté essercită si Metropolitulu din Iassi in tote eparchiele Romaniei, in acellea-si conditiuni mentionate, la casu de legiuita impedecare din partea Metropolitului Primatu; era in lips'a ambiloru Metropolitu de cellu mai vechiu Episcopu.

Unu altu punctu importantu din Regulamentulu adoptatu este cellu din art. 6, in virtutea carui-a numai Santulu Sinodu, prin organulu Presiedintelui seu, Metropolitulu Primatu, se pote pune in relatiune cu celle-alte Biserice ortodosse, adeca numai St. Sinodu represinta in dreptu Bisericea romana facia cu celle-alte Biserice ortodosse din strainetate. Acest'a este o noua consacrare a principiului unitatii Bisericeii nostre nationale in sinulu carei-a prin nou'a organizare s'a stabilitu o perfecta armonia, care maresce prestigiulu clerului romanu in faci'a tierrei si a strainiloru.

Ecca Regulamentulu de care vorbiramu mai susu:

Regulamentu

pentru atribuțiunile de precadere alle metropolitului primatu allu Romaniei, dupa

cum s'a modificatu de St. Sinodu, in siedint'ia sa de la 27 Noembre, annulu 1873.

Art. 1. Pro temeulu legei de la 14 Decembre 1872 pentru alegerea metropolitulu si episcopiloru cum si a constituirii St. Sinodu, metropolitulu Ungro-Vlachiei este tot-odata si primatu allu Romaniei (art. 17). Tot acolo se stabilesc principiulu, că primatululu are rangulu de precadere inaintea metropolitulu Moldovei.

Art. 2. Acesta precadere se esprima atâtu in presiederea St. Sinodu, câtu si la oficiele divine si la tote ceremonie, fia religiose, fia civile, candu primatululu se affia impreuna cu ceilalti erarchi ai tierrei.

Art. 3. Candu St. Sinodu va gasi cu calle a se visită in numele seu si in interesulu bisericeii un'a seu mai multe eparchie alle tierrei, acesta visitare o va face presiedintele seu, primatululu Romaniei, si in casu de legiuita impedecare, de metropolitulu Moldovei. In lips'a amendororu metropolitulu, Santulu Sinodu pentru vizitarea eparchieloru, in interesele generali alle bisericeii, va delegă pre episcopulu cellu mai vechiu in chirotonia.

Art. 4. Toti erarchii si totu clerulu detoresce respectulu cuvenitu primatululu Romaniei, in calitate de presiedinte ailu St. Sinodu.

Se va intiellege, că prin acest'a nu se jienesc intru nimicu positiunea neaternata abantiquo a ambeloru metropolie alle tierrei un'a către alta. De aceea si primatululu presiedinte allu St. Sinodu, in relatiunile sale atâtu cu metropolitulu Moldovei câtu si cu episcopii eparchioti, va observă ragulele statornice de canone seu de vechiele obiceiuri alle tierrei.

Art. 5. Titulu cu care trebuie a se adresă toti erarchii si clerulu către metropolitulu primatu este: Innaltu Prea Santitulu Archiepiscopu, metropolitulu allu Ungro-Vlachiei, primatu allu Romaniei si presiedintele santului Sinodu. Titulu de „Archiepiscopu si Innaltu Prea Santitu“ appartiene de dreptu si metropolitulu Moldovei.

Art. 6. Santulu Sinodu represinta de dreptu Bisericea romana in facia cu celle-alte biserice ortodosse. Relatiunile acestorua cu bisericea romana se intretienu prin organulu presiedintelui St. Sinodu, ellu apoi le suppose la cunoscutia Sinodului in ceea d'antăia a sa sesiune ordinara seu estr'ordinara.

Art. 7. Mitropolitii Romaniei, cand urmăza a trece unulu in eparchiele din iurisdictione cellu-laltu, sunt detori a cere de la acestu-a binecuvantare.

Episcopii eparchioti, in asemenea casuri, voru cere binecuvantarea scaunului metropolitulu de care aterna.

Esceptiune de la dispozițiunile de mai susu se va face candu acesta visitare va fi a se indeplină in urm'a unei otariri a St. Sinodu, seu cand erarchii bisericeii voru fi convocati la sesiunile sinodale seu la alle Senatului.

Art. 8. Mitropolitulu primatu adreseza chiamările canonice la Sinodu către toti

summe de mosfe romane in mana straina, atâtu pre campia, câtu si la munte; éta impregiurarea inspaimantatoria, care me face a dice, că numai unu passu mai avemu pana la stadiulu desperatiunei, — mi da indrasnela a trage attentionea on. publicu asupr'a acestei impregiurări fatale si a espune modulu prin care si alte natiuni s'au scapatu de asemenea periclu.

7.) Numai prin ridicarea de scoli, prin desvoltarea economiei, prin crearea de intelligentia numerosa si productiva va fi cu potentia a-ne redică din stadiulu miseriei in care ne afflăm; ni lipsesc chiar' nutrementulu necessariu pentru sustinerea vietiei; slabitiunea in care se affia poporulu ni demonstra acest'a in de ajuns; — poporulu flamandiesce si e nevoitu a se nutri cu alimente nepriincioase, ba chiar' stricatiose vietiei. Dr. Obedenariu dice: „Mama-liga, lapte fora untu, lapte batutu si legumele sunt una hrana pucinu reparatoria... Si a dice, că acestu-a este regimulu de dulce.“

„Câtu despre postu, este totu ce este mai de gele: verdia (curechiu) acra, fasole

membrii din tota Romani'a, dupa ce a esitu in „Monitorulu officialu“ decretulu Domnitorului de convocare a St. Sinodu si a primitu insciintiare despre acest'a de la ministerulu culteloru.

Art. 9. Ori-cine d'intro membrii clerului romanu va contr'a-veni acestoru dispozițiuni, cade sub judecat'a bisericea.

Acestu regulamentu s'a votatu in unanimitate de către St. Sinodu allu st. biserice autocephale ortodossa romana, in siedint'ia sa de la 26 Noembre, annulu 1873.

Presiedintele St. Sinodu, Nifonu mitropolitulu Ungro-Valachiei.

(L. S. St. Sinodu.)

(Pressa.)

Camer'a deputatiloru Ungariei.

Siedint'ia de la 28, Ianuaru a. c. — Siedint'ia se deschide la 10 ore 15 minute a. m. Processulu verbalu allu sied. de alalta eri se verifica. Petitiunile incurse se treca la commiss. de petitiuni.

Ern. Simonyi adressedia ministriloru de comunicatiune si finaceie urmatoriele intrebari referitorie la affacerea căllii ferrate de ostu, si anume: Pentru ce nu s'a inarticulatu pana acum actele de concessiune alle căllii ferrate de ostu? Prin cine, din ce cauza, si pre basea carei legi, usu seu casu de precedentia legale s'au prezentatu acelle acte Domnitorului spre aprobare inainte de ce camer'a le-ar fi pertractatu? S'au substernutu dora aceste acte pre basea vreunui concludu allu consiliulu de ministri, seu numai din partea unui singuru ministru si care este acellu-a? — Rogu pre domni ministri, ca actulu, prin care s'a cerutu sanctiunea Domnitorului, se-lu asterna pre mesa camerei

Mai departe oratorele intreba, că din ce motivu pre basea carei legi, usu seu casu de precedentia legale si prin care ministru s'a cerutu de la Domnitoru sanctiunarea statuteloru căllii ferrate de ostu? — Rogu pre ministri ca atâtu actulu prin care statutele s'au substernutu spre sanctiune, câtu si rescriptulu Domnitorului in asta privintia se le puna pre mes'a camerei. Indussu-s'a mai departe firm'a societatii căllii ferrate de ostu in cartea firmeloru? Daca da, prin cine s'a indussu?

Oratorele roga in fine pre ministrulu de comunicatiune, ca se dee camerei unu conspectu despre vonitulu annualu allu linieloru căllii ferrate de ostu, cari sunt dejă date in comunicatiune, si se dechiare, că ce summe a datu guvernulu pentru acea calle ferrate sub titulu de garantia? — Oratorele spera, că domni ministri voru responde la aceste intrebari mai inainte de ce camer'a ar incepe să desbata affacerea căllii ferrate de ostu.

Stefanu Gorove, avendu in vedere, că mai multi membri ai commiss. de incompatibilitate sunt totu-odata membri si ai altoru commissiuni, precum este cea de 21 membri, alle carei agende sunt si mai urgente, — roga camer'a se enuncie, că pote commiss. de incompatibilitate se-si suspenda

seu linte; linto, fasole seu vardia acra! cu unu astfelu de regimu totu ar poté fi cine-va sanetosu intr'o localitate sanetosa in totu intensulu cuventului, si daca nu ar' avé a face neci una munca ostenitoria. Si era „candu se preambala cine-va prin satele de pre campio cari se intendu intre Dunere si Carpati si vede mii de copii slabanogi, desfrati, cu facia sarbeda, ochiulu lanceadiendu, pelea obrazului subtiata, incretita, nu se pote opri de a-i tica! si de a fi cuprinsu de mila! — Daca pre urma affii că in fiesce care familia au fostu inca atâti-a copii morti, seu mai multi morti decâtu sunt vii, nu te mai poti mirá de a vedé aceste campie intinse câtu de pucinu sunt locuite.“

D. Dr. Obedenariu vorb-see aici despre Romani'a libera, inse in câtu difera la noi nutrementulu tierranulu de allu acellu din Romani'a, credu că nu mai intru atata, că bălțile Dunarei contienu una multime de pesci, in câtu se porta unu commerciu insemnatu cu ei si in câtu adese-ori vine pondulu la 5—7 cr. — pesce prospetu, — si precum se scie, carnea de pesce e forte

lucrările pana atunci, candu membrii ei nu voru mai avé de lacru in alte commiss, seu din contra, nu pote?

Asupr'a acesei cestiuni se nasce una discussiune aprepe infnita; mai multi membri ai commiss. de incompatibilitate voiescu se resignedie, inse camer'a, nevoindu se primesca resignatiunea lor, se invoiesce ca commiss. se si suspenda d'ocandata lucrările.

Din acestu incidentu, slovaculu presto fire zelosu Ern. Simonyi se adressedia către presiedinte cu rogarea, ca se conchiame câtu mai currendu commissiunea esmissa in caus'a paduriloru districtulu Nasaudu.

Siedint'ia de la 29. Ianuaru 1874. —

Siedint'ia se deschide la 5¼ ore d. m. Processulu verbalu din sied. de eri se verifica. Ladislaus Szögyényi reportedia, că deputatulu Traianu Doda, alessu in Caransabisiu comit. Severinului, este verificatu, pre langa rezervarea terminulu de trei-dieci dille pentru protestele eventuali.

Juliu Toszt presenta reportulu commissiunii juridice relativu la proiectulu de lege despre institutiunea notariloru publici; totu d-sa presenta si votulu separatu ce s'a datu cu privire la acestu obiectu. — Reportulu se va tipari.

Carolu Eötvös presenta reportulu commissiunii centrali referitoriu la proiectulu de lege despre regularea detorieloru flotante alle căllii ferrate de ostu. Rogandu camer'a, ca in cea mai d'aprope siedintia se ia in desbateru proiectulu din cestiune, annuncia totu-odata, că sectiunea 8. va da, pote, votu separatu.

Presiedintele intreba camer'a, candu cugota a luá acestu reportu in discussiune (Strigări din drept'a: Mane! — strigări din stang'a extrema: Luni!)

St. Patay observa, că conformu regulamentulu internu, intre presentarea unui proiectu si pertractarea lui trebuie se treca cellu pucinu unu intervallu de tempu de trei dille.

Presiedintele observa, că in casuri extraordenarie, de urgentia, acesta dispusetiune a regulamentulu nu se pote aplicá. Crede de, că tempulu cellu mai accomodatu pentru pertractarea acestui obiectu este Sambeta. (Approbare.) Proxim'a sied. se va tiené deci Sambeta.

De sub codrulu Selagiului, la finea lui Decembre 1873.

Inspectoratulu scolaru din Selagiu.

Sunt patru anni decandu pre ceriulu patriei s'au ivitu, ca una stea noua, legea scolaria menita a organizá instructiunea populara din acesta ruptura a betranei monarchie. — Patru anni sunt decandu parintii patriei si-adussera aminte că multe alte institutiuni si legi facute pentru inaintarea binelui poporului devenu de sine inutile, lipsindu lumin'a sufletului, invetiatur'a, din aceea massa mare a poporatiunei, care o basea totoruru celoru-alalte.

nutritoria; — noue ni lipsesc acestu nutrementu.

Ce o dreptu obiceiurile nostre, sant'a nostra lege impune infranare, inse nu credu se se intielega sub ast'a: flamandire; — si in casu candu tote legile ominesci ne-ar' assigurá că prin fomete, prin flamandire, subtragerea de buna voia a sucului de vietia — amu poté ajunge cine sci ce feliu de fericire, totu-si slabitiunea nostra, stadiulu in care ne afflamu, stadiulu de compatimire si de suferintia, ni va dovedi contrariulu, că-ci in asta positiune poterile nostre fisice ni lipsescu, prin urmare nu potemu desvoltá forti'a ce receru ocupatiunile nostre ostenitorie, precum e munc'a campului, deci urmedia de sene, că productiunea si venitulu nostru trebuie se scadia si noi saracimu; cu unu motivu mai multu că dupa aceea nu potemu trai neci cum am traitu pana acum'a, pentru că nu avemu cu ce.

Din cauza că nu ne hranimu de ajunsu, ni lipsesc curagiulu, chiar' cu dreptulu nostru in mana; ni lipsesc ori si ce impulsu spre desvoltarea fortieloru in privint'ia muncii; ni lipsesc impulsulu spre in-

Sublima idee intru adeveru, numai că pentru realizarea ei in intiellessulu strinsu allu cuventului s'a pusu forte pucinu pondu. Acesta lege scolaria a fostu obiectulu desbateriloru atātu in societăți private, cătu si publice, si in diuaristic'a nostra nationale. In urma tristele esperiintie facute pe acestu terrenu, tota procedur'a celloru de la potere facia de noi, ne adusse la convingerea, că acea lege este unu mediulocu pentru a magiarisă differitele popore d'in acest'a tierra. Unulu dintre mediulocole principali ce si-au alesu guvernulu ung. pentru ajungerea scopului său de magiarisare, e si institutiunea inspectoriloru scolari. Nici n'a fostu guvernulu lenesiu in essecutarea punctului referitoriu la inspectorii scolastici, că-ci esperiintia n'a doveditu destullu de chiaru, că, nu s'a luat in consideratiune cu occasiunea denumirei inspectoriloru neci capacitatea, neci cunoscinti'a pedagogica, seau a limbelor ce sunt in usu in differitele tienuturi, ci numai si numai conditiunea, ca respectivalu ca unu argatu fidelu allu guvernului si sistemului actuale se fia essecutoru vointiei salle manifeste si a scopuriloru salle secrete. Voiu vorbi numai de inspectorele scolariu d'in Selagiu.

Cellu ce a petrecutu cu attentiune cursulu lucruriloru de la 1869. incoce, decandu s'au infintiatu inspectorele scol. si prin urmare si allu nostru din Selagiu, se va fi convinsu deplinu, că dlu inspectore din Selagiu I. Kerekes, de si incetatu cu inotulu, dar' totu-si tientesce a realiză principiulu generalu professatu de conationalii săi, dsa nu vede intre marginile Selagiului decātu numai unguri, dsa tientesce a pune pe romanii selagiani sub obroc, de unde se nu pota nici suflă, staruiesce ca numai ungurii se fie impartesiti de beneficiile statului era romanii, cari inca contribuescu in visteri'a statului, se fie totu inapoiati.

Dar se lassamu se vorbesca faptele, căci numai acestea ni pota oglindă fidelu celle intemplete.

Eră pre la annulu 1869 candu inspectorele scolariu occupandu-si loculu seu, aveă lipsa de unu actuariu. D. A. Cosm'a acumu notariu la trib. reg. in Zelau, chiaru si-finisise studiile si la suatulu mai multoru amici ai săi primu postulu de actuariu la inspectoratul scol. Servesci spre onore acestui domnu, care prin desele excursiuni prin tractulu de invetiamentu, atātu pre tempuri bune, cătu si pro tempurile celle mai nefavoritorie sciū a inanimă poporul pentru scola si inca scol'a romana nationala, a-lu face se se interessede de d'ins'a, a da curagiu invetiatoriloru; era de alta parte, prin affabilitatea sa, prin portarea sa energiosa si resoluta insuflă respectu chiaru si inspectorului, principalului său, lu condusse pre acestu-a asiă, cătu nu ni da ansa a ne cafi de dinsulu. Romanii corespundeau atunci-a cu inspectorele in limb'a loru materna si de-acolo aseminea li se tramiteau transcrieri in limb'a romana. Dar cu departarea Dlui A. C. o gatara si romanii Selagiani cu in-

treprinderi si curagiulu spre noue occupatiuni.

Mai multu decātu tote trebe se ne preoocupe doreros'a impregiurare inse pentru noi nenorocitul adeveru, că nēmulu nostru se pierde.

Nu pote fi decatu adeveru, că fiescicare romanu trasare inspaimentatu de cea mai profunda dorere, audiendu că nēmulu nostru se pierde si că dupa cercetarile omeniloru ce si-au luat supra-si astfelu de lucrări, se dovedesco adeverulu cuventului prin numeri, asiă D. Alexandre, pre langa marele seu semtiu de Romanu tosu-si a fostu silitu se marturisesca că pana candu upopulatiunea tierreloru austriace si a Ungariei crescū cu 1.078% pre annu, populatiunea Transilvaniei crescū numai cu 0.865% ad. cu 0.213% mai pucinu; — si mai inspaimentatorie rezultate vomu avē candu vomu pune proportiunea cu aceea tierra, care o-am luat de essemplu, cu Boemia. — In cei 12 anni din urma a crescutu populatiunea Boemiei cu 1.406% pre annu, prin urmare cu 0.328% cu privire la tierrele austriace i Ungaria, (inse cuotientulu ar' trebui se

pectoratul scolasticu. Pote că Dlu inspectoru i-a parutu bine că se mantuesce de d. A. C. inse noi am prevediutu, că are se urmedie una era noua care ori cumu nu-mai favoritoria romaniloru nu va fi. Postulu de activitariu deveni vacantu si d. inspectoru pote din consideratiune că nu sosisse inca tempulu, recumenda ministeriului era-si unu romanu, care se si denumi. Acestu romanu a petrecutu pucinu in postulu său si care de si n'a fostu nici caldu nici rece cellu pucinu noi soieamu că avemu unu romanu in gremiulu instructiunei. Postulu de actuariu era-si devenindu vacantu se currentasse, si Dlu inspectoru cugetandu a fi sositu tempulu spre a se suplini cu unu unguru, de si se presentasse concurinti romanii — totu-si fu preferitu unu unguru veneticu, remasu de nescari teatralisti ce fusesse oreandu in Zelau si fostu scrietoriu de di pe la magistratul orasienescu apoi pe la judecatori'a cercuale. Ministerulu, de ora ce la noi in tierr'anostra, constitutionale nemica nu se face acolo susu fora de opiniunea cestoru mai de josu, firese lu si denumi. Apoi se se mai mire cine-va candu romanii tienu de unu ce nu numai nefolositoriu dar' ridiculu si de totului netrebnicu una institutiune ca acest'a, in a carei-a gremiu se intrebuintedia omeni de acesti-a, luati numai din ventu.

Dar' se-i lassamu noi, fratiloru romanii Selagiani, se se constituiesca cumu voru voi, se ne facemu a nu-i vedē, se ne incedemu in poteriile nostre de vietia cari jacu in noi inse-ne; acelle se le desvoltamu in interesulu nostru, se facemu totulu ca cu o ora mai nainte se ni vedemu salvata limb'a, religiunea si nationalitatea, se nu acceptamu noi de la unguru ca d'insulu se fie propagatoriulu culturai nostre, că-ci acesta nu va se se intemple nici-candu.

In an. tr. ministrulu instr. publ. dede a se impartī invetiatoriloru poporali escelinti, mai multe remuneratiuni de câte 100 v. a. si pe basea acest'a esmise una ordinatiune prin care se concredea Reuniuniloru inv. din tierra ca d'insele se recumende din sinulu loru pentru castigarea premiiloru numite, atātu-a invetiatori, preste câte comitate se estindu. — Reun. inv. rom. d'in Selagiu, avendu statutele intarite, eră constituita dupa tote formalitatile si se estinde peste cotele Crasn'a si Solnoculu-de-mediulocu, a recumendatu pentru premiare, precum sciū, doui. — Reun. inv. ung. care atunci inca nici nu eră constituita, n'aveă statutele intarite, totu-si prin influinti'a Dlui inspectoru assemene a recumendatu doi individi. Dicu că Reun. ung. n'a fostu constituita pre acellu tempu; intre invetiatorii unguri domniā ne-intiellegere babilonica, ceea ce s'a vediutu cu deosebire d'in alegerea facuta in Siumleu in caus'a acest'a a recumendarei invetiatoriloru pentru premiare, unde voturile intr'atāt'a s'au inprasciatu, in cătu votantii au fostu numai cu unulu mai multu decātu alesii. Dar' ce se vedi? dintre unguri au fostu permiați doui, era d'intre romanii, — majoritatea invetiatoriloru selagiani — n u-

fia si mai mare, pentru că plusulu Boemiei s'au numeratu la numerulu cellu scadiutu a celloru-lalte tierre), era cu privire la Transilvania esse unu scadiementu de 0.514% ceea ce in numeri nu face mai pucinu de 10.400 sufflete pre totu annulu.

„Fecundatiunea si iubirea de copii au o inriurinta atātu generala si puternica asupr'a omului, in cătu cu cătu se immultiescu mai multu materiele de alimentatiune (nutriire) in acea proportiune se immultiesce si populatiunea.“ Roscher. Se mai gasescu omeni, cari parte glumescu, dora altii si in necunoscinti'a de impregiurari ticaescu aceste populatiuni, acum'a poftesca ori si cine si vedea cine sunt mai mult de compatimitu. — Romanulu, carele va luă cuventele si datele Dlui I. Ghic'a, nu pote decātu se se revoltedie si se se infiore de prapastea spre care mergemu. Dnulu Ghic'a dice . . . „dar' la noi e fatala, slabosco si sterpesco populatiunea. — Progressiunea crescerei gintiloru din giuru fiindu de 0.45 pana la 1% pre annu, — substituirea si disparutiunea Romaniloru nu este decātu una cestiune de tempu.

mai unulu, că-ci astfelu pretinde dreptatea si egalitatea unguresca.

Cunoscutu e că in annulu acestu-a a fostu espusetiune universale in Vien'a la care s'au adunatu omeni din intrega lumea. Guvernulu ung. a voitu ca si invetiatorii poporali se iee parte la espusetiune, si spre scopulu acestu-a a esmisu ordinatiune cătra inspectorii scol. invitandu-i ca d'insii se recumende pre unii seau pre altii pentru ca pe spesele statului se iee parte la numit'a espusetiune. Selagiulu aveă se tramita trei individi. Dlu inspectore a aflatu de bine a ignoră majoritatea invetiatoriloru romanii si a recumendă guvernului trei unguri, caroru-a li-s'au si assemnatu pare-mi-se câte 170 fl. v. a d'in averea statului si cari au si fostu la espusetiune. Asiă cere dreptatea si fratietatea unguresca; In Selagiu romanii contribuescu mai multu in visteri'a statului, era de beneficiile se bucura ungurii. E de insemnatu că intre cei trei recumendati, numai unulu scie ce-va nemtiesce, era cei doui nu sciū nici o iota, precandu intre invetiatorii romanii se aflau destui cari sciū limb'a nemtiesca. Lassu se judece on. publicu cetitoriu daca d. Kerekes a privitu pure instructiunea poporale si nu alte interese particulari unguresci cu occasiunea recumendarei invetiatoriloru mergatori la espusetiunea din Vienn'a. A ignoră una corporatiune de vro 160—170 de membri, dīcu, a ignoră cu totulu una corporatiune compacta, constituita in una societate si a inaintă numai alt'a d'in vro 50—60 de invidi, acest'a e totu-si prea multu, e unu ce, ce n'am fi acceptatu de la D. Kerekes. A ignoră pre invetiatorii romanii Selagiani insemneza a ignoră majoritatea populatiunei Selagiane, care platesce atatea dări in visteri'a statului ung. spre intrebuintiarea atătoru scopuri unguresci, acest'a e totu-si ce-va prea multu de la unulu caru-i-a i place a se numi propagatoriulu culturai poporale, cum buna ora se numesce si D'lu Kerekes. Oro ce ar dice dsa candu in tractulu de invetiamentu allu unui inspectoriu romanu — deca sunt cum-va si de acesti-a — s'ar comite facia de unguri fapte de cari se comitu la noi facia de romanii. Ore nu potea dsa ca intre cei trei se recumende cellu pucinu unu romanu, care venindu, apoi se fi spusu invetiatoriloru romanii in adunarea Reuniunii celle vediute la espusetiune. In darnu inse toca la urechi'a surdului, cei cu poterea in mana facu cum voiescu si atāt'a e totulu, ni remane numai, ca se ni insemnamu bine celle intemplete.

Inca câte-va sīre si sum gat'a. E cunno-, scutu că in cetatea reg. Zelau assiste un'a preparandia de statu. In cătu acesta preparandia pure unguresca si-dă silinti'a a cresce pre tenerii romanii cari au nonorocirea de a se află acolo, ca invetiatori pentru poporul romanu, acest'a o scimu cu totii.

In dillele trecute avui occasiunea de a vedē unu testimoniulu allu unui preparandu romanu essitu de la preparandi'a numita. Cetii obiectele pro rondu dupa cumu se

„Nu sunt inse una sutu de anni de candu Bucovina a trecut sub dominatiunea Austriei; atunci populatiunea ei, mai tota curatu romana, eră de trei sute cinci dieci de mii de sufflete, asta-di romanii nu mai numera acolo, dupa D. Ticker, de cătu 175.679 sufflete (dupa D. Alexandre totu assemeneza pana intr'unulu) si populatiunea rutenă, care abiă se arretă la 1780, asta-di balanciedia (dupa D. Alexandre 188.298, prin urmare intrece) elementulu romanu; pre densii i impingu Lehi (polonii) din Galiti'a, cari si ei, la rondulu loru, sunt inpinsi de germanii.“

„Populatiunea romana in tota Ostrunguri'a a scadiutu asta-di la 2,595.435 sufflete (dupa D. Alexandre sunt in Austro-Ungaria cu annulu 1871—3,068.816 sufflete romane).

143.776 sufflete in Cislaitani'a si confinie.
175.679 „ „ Bucovin'a.
1,171.676 „ „ Ungari'a.
1,104.322 „ „ Transilvania, unde De-gerando, acum doue dieci si cinci de anni, a 1847, numeră 1,179.793 sufflete (romani); una scader de 75.471 de sufflete intr'unu

aflau elle insirate, si intr'unu locu me aflau la rubric'a cu limb'a materna, me uitau peste calculu apoi trecandu mai departe vediu: „alte limbe straine d'in patria, precumu: limb'a romana apoi germana.“ — Aceste assemine aveau calculi. Va se dica preparandului romanu d'in Zelau i se considera limb'a ung. ca limb'a materna! era limb'a romanu ca straina!! Aci mi-se revoca in memoria procedura dlui inspectore scol. si cu deosebire, a directorului preparandialu: a secuului Faluvégi, din annulu trec. cu occasiunea cursului supplementariu tienutu in Zelau pentru invetiatorii poporali. Invetiatorii romanii adeca pretinse ca testimoniele se li-se deo in limb'a romana, ceea ce domni stapani nu voira pana ce invetiatorii romanii dechiarandu francu că ei nu le voru primu in limb'a ung. prin colecta si-adunara cătiva cruceri pentru a telegrafă la ministru in caus'a acesta. Au nu cugetati DDloru inspectoru si directoru prep. că frecările aceste necumu se ve face mari inaintea nostra, ve facu ca de totu pitici, au nu cugetati că prin aceea că puneti in testimoniulu unui preparandu rom. limb'a ung. ca limb'a-i materna nu faceti alt'a decātu nefericiti pre bietulu teneru romanu, că-ci dinsulu va concurge la vro statiune romana de unde firesece, consideratu ca unguru, va essī cu busele inflata, căci romanulu totu deaun'a va dice: suntemu satui de unguri pana'n grumadiu ne vomu alege cellu pucinu invetiatori din sangele si de limb'a nostra.

Ioanniciu.

VARIETATI.

Anna Davila

nascuta Racovitia, nepot'a Golesciloru, soci'a Dlui Profess. de chimia, Davil'a, au incetatu d'in vietia la 14/26 Jan. 1874. intr'unu modu d'in celle mai tragice.

Domn'a Davil'a se ducea de ordinaru, in tote Dominiciele, la spitalulu Colti'a spre a ascultă cursulu de chimia allu barbatului său. Eri, dupa terminarea cursului, semtindu-se pucinu reu, ceru se i se deo o cantitate ore care de chinina.

Unulu din elevi s'a grabitu a satisfacere cererea, dandu-i in lichidu ca la 75 centigrames.

Domn'a Davil'a, dupa ce a beutu medicamentulu, a plecatu cu soro-sa la unu magasinu spre a cumporă nisce lanuri, pentru Asilulu seu.

Pre candu stapanulu pravaliei caută lanurile cerute, Domn'a Davil'a incepū de o data a ingalboni, a se intinde, a se sgarci, apoi cadiu si in câte-va minute fu morta.

In loculu Chininei, felevulu dedesse Strichnina, cellu mai tare veniu.

Un'a d'intre celle mai venerabile matrone romane, cade victim'a unei imprudentie!

patrariu de seclu, pre candu celle lalte neamuri din acellu imperiu au sporitu intr'unu modu insemnatu, din 29,313.586, căti erau la 1818, ajunsese cifr'a de 35,159.403, unu sporiu de 13% in patru-dieci de anni, in tempu ce populatiunea romana, — din caus'a emigratiunei (totu bine daca ar' fi adeveru) preste carpati in Romania'a, a scadiutu in doue-dieci si cinci de anni cu aproape 7%.

Aceste sunt motive puternice, cari voru indemnă pre fia-sce care romanu la cugetare forte serioasa, eu credu că din acesta stare ne pote scapă numai redicarea masei populatiunei, si la acest'a cugetu că passulu de antaiu trebe se fia desvoltarea meseriei poporului, — inaintarea culturai pamentului prin prassa si scientia, — că-ci numai asiă va scapă poporul de disparutiune, va ajunge a-si vedē resplaita munc'a sa, — va ajunge a poté castigă, a-si imbunetati starea materiala si traiulu, si a progressă in cultura, scientia si civilizatiune.

(Va urmă.)

Acesta scire sfasiatoria strabathu Bucurescii cu agerimea fulgerului si in 15/27. Jan. aceea ce eri inca era plina de vietia si neobosita la misiunea sa de mama de familia si de orfane, fu pusa in pamentu in mediulocu unei multimi immense, sub plansulu sfasiatoriu allu orfaneloru salle iubite. Ultim'a-i locuintia fu alessa in gradina in faci'a acellui Asilu, carui-a si-consacrasse acum vietia.

Fia, ca amintirea vertutiloru si iubirei ei se remana dulce mangaiare pentru sociu, copii, sororile si fratii ei si pentru acea venerata familia Gulescu, atatu de dorerosu incercata de catu-va timpu.

(Multiamita publica.) Permitti-mi ca se aducu la publicitate nobil'a fapta a unui romanu iubitoriu de fericirea natiunei salle, carea in tote tempurile au avutu in sinulu ei barbati devotati binelui comunu si debe se marturisimu ca chiar' si in presente inca avemu de acei-a la cari li diace la inima progressulu, in florirea si fericirea natiunei salle, si cari, fiindu convinsi, ca nu prin poterea fisica potu ajunge natiunile la misiunea lor, ei singuru prin poterea spirituala, adeca prin invetiatura in-telectuala prin sciintia. Era sciintia se castiga si prin cetirea cartiloru bune. Multi se plangu ca ar' ceti, dar' nu au ce, pentru ca noi nu pre avemu bibliotece, dupa cum vedemu ca au alte natiuni collocuitorie; caus'a, o scimu, este singuru numai miser'ia cea mare in care se afla condemnata natiunea nostra.

Intre barbati din giurulu nostru cari s'a interessatu si se interessada de fericirea natiunei salle se pote numora cu totu dreptulu Dlu Ioane P. Maieru, proprietariu in Reginu, care din indemnulu seu curatu si din iubirea ce possiede facia cu preutimea din giurulu nostru, dona in an. trec. 22 Sept. 1873. bibliotec'a sa cu dulapu cu totu preutime gr. cath. romane din tractu, statatoria d'in 87 opuri rom. intre cari se numera si diariale rom. din patria, tote de candu se redactedia elle si tote bine legate. — 53 opuri magiare, 47 opuri germane si 11 tablouri rom. de unu pretiu frumosu. Pentru care generositate onorabilei donatoriu i-se aduce multiamita cordiale urandu-i, ca Creatoriu se-i lungesca firulu vietiei cu sanatate, fericire si indestulare, ca se-si mai pota manifest'a iubirea catra filii natiunei salle.

Gurghiu, 13. Ian. 1874.

N. Petrinu.

(† Necrologu) Mari'a Bochisiu nasc. Popu soci'a Dlu Ioanu Bochisiu, parochu gr. cat. in Topa-Sancraiu com. Olusiu, dupa unu morbu scurtu, si-au datu sufletulu in manile Creatorulu in 25 Ian. a. c. st. n. in etate abia de 32 anni si 16 anni casatorita. Pre repausat'a care au fostu modellu de preutessa romana, o deplangu cu lacrimi ferbinti: prea-amatulu ei sociu cu 4. orfani minoreni — Ann'a, Ioanu, Amali'a si Lucreti'a — duosii parintii d'impreuna cu multi consangeni ai sei cari oftedia: „Fla-i tierin'a usiora, si memori'a binecuvantata.“

(† Necrologu) Joanu, Nicolau, Demetriu, Eugenu Marinovicu ca filii, si Carolin'a maritata Orbonasiu Mari'a maritata Schwarz, ca fice, in numele lor, precumu si a numerosiloru consangeni, cu anim'a franta de dorere anuntia cumca bunulu lor tata: Nicolau Marinovicu senior dupa lunge suferentie a adormitu in Domnulu, la 27. Ianuaru 1874. in etate de 74 anni, in lun'a a cinci-a a veduvei salle. Fla-i tierin'a usiora si memori'a binecuvantata!

(Ratiociniu si multiamita publica.) Tenerimea studiosa la gimnasiulu de Beiusiu in a 7. Ian. a. c. a jocatu acea piesa teatralu despre care se facu amentire si in publicitate. Representatiunea au decursu bine preste acceptarea toturoru.

Publiculu a spriginitu cu caldura intreprenderu tenerimei, si multumirea ce i-a procuratu representatiunea assecutata cu multa precisiune au facutu de nu i-a parutu reu pentru acest'a partinire.

Summ'a incursa cu acest'a ocaziune a fostu 160 fl. 60 cr. si numai angustimei loculu este a se atribui de nu s'a duplicatu

acesta summa. Spesele facu 85 fl. 80 cr. si astfelu venitulu curatu 74 fl. 80 cr. d'in care summa 50 fl. s'a depusu in cass'a de pas-trare spre fructificare.

Onorabiloru DD. cari au binevoitu a parteni intreprenderu tenerimei li-se aduce cea mai cordiala multiamita publica.

Tot-odata se aduce la cunoscintia, ca dupa socotelele publicate despre petrecerea din Iuniu an. 1873. in favorea bibliotecii si a teneriloru seraci, a mai incursu prin Dl. collectate Iuliu Papfalvai 11 fl. v. a. de la urmatorii DD. Vasiliu Bochsi'a Cap. mil. 4 fl. Ioanu Cucu, Can. 4 fl. Nicolau Marcusi'u Cap. 1 fl. Augustinu Lauranu Secr. epp. 1 fl. Vasiliu Nistoriu Can. 1 fl.

Pre langa sentiulu de recunoscintia, ce si-au asiguratu in animele tenerimei acesti venerati contributori primesca din partea acellei respectuosa multiamita publica,

Stefanu Gulesiu. Ionu Lemacu.
cond. societ. not. coresp.

(Bani de aur u scosi d'in cursu) Minist. de fin. prin decretu d'in 22 Jan. a. c. face cunoscutu toturoru casseloru statului, ca galbinii d'in statele confederatiunei nem-tiesci s'a scossu d'in cursu prin urmare cassele statului sunt avisate se nu-i mai primesca de la 31. Jan. a. c. inainte, era cei ce se voru fi affiandu se se tramitta pana in 10 febr. 1874. la cass'a centrale a statulu.

(Alessandru Dumas, fiulu fu alessu membru allu academie franceze.

(Deputatulu Vasiliu Makray intr'unu cornu de capra). Dupa „Magy. Polg.“ tote diariere reproducu urm. epistola deschisa adressata Dlu Makray: „De ora ce dta, te abatusi de la program-m'a satorita in conferintiele regnicolari de Pest'a si Tergu-Muresiului, si pre a carei base fusi alessu, partit'a oppositiunale d'in cerculu elect. allu Muresiului se considera ca nerepresentata in Camera.“ Dev'a, 23 Ian. a. c. D'in adunarea partitei. — Col. Keresztes, v. pres. — Vasil. Tóth, notariu.

Dar opincarii de boeri romani, cari facu majoritatea alegatoriloru in acellu cercu, nu se pregatescu ore, a face adresa de multiamire deputatulu lor pentru complimintele ce li-au facutu in Camera? saraca opincutia boeresca! tu alegi, tu inghiti. — Dar ciocoiulu de boeriu Makray ce face? Se dice ca neoi ca-i pesa. Au fostu a casa, inse n'au datu facia cu mogicii de alegatori, ci s'a dussu numai se vedea palatiulu seu ziditu cu bani erariali. Cine pote ossa rode.

*(O serata splendida in Gherla.) In preser'a anulu nou s'a arangiatu in locuint'a dlu dr. Vasiliu Popu, procuroru reg., o serata splendida, la care au partecipatu vr'o 40 insi, intre cari P. S. S. episcopulu M. Pavelu, primariulu cetatii Placintariu, toti iudii de la tribunalulu reg., amploiatii municipali comitatensi, si mai multi fruntasi din class'a cetatieniloru comercianti si industriasi. In decursulu intregi seri a domnitu cea mai mare vitalitate. S'au portatu mai multe toast si anume S. Sa episcopulu a ridicatu pocalu pentru domnulu casei, care si-a serbatu de odata si diu'a sa onomastica; Antoniu Molnar, deputatu dietalu, pentru parintele episcopu; Aug. Munteanu, avocatulu, intr'unu jargonu latinu, care a escitatu cea mai mare ilaritate, a desiertatu pocalulu seu pentru primariulu cetatii, er domnulu casei a portatu unu toastu pentru toti ospetii sei precum si pentru consolidarea amorei celei fratiesci intre nationalitati etc. etc. Totu in apartamentele dlu procuroru reg. s'a tinentu cu ocaziunea aniversariei de 25 ani de domnire a Maiestatii Sale o serata eleganta, la care au partecipatu tote notabilitatile cetatii, fara distingere de nationalitate. Dlu dr. Popu e de acea opiniune, ca dupa ce noi Romanii suntemu considerati de separatisti si iubitori de isolatiune sociala, se ne folosimu de tote ocaziunile si prin coatingere personala in vietia sociala, se ne cunoscemu mai de aproape unii pe altii, ca dupa acea cu mai multu curagiu si succesu se ne luptamu cu antagonistii nostri politici pe terenulu publicu. X.

(„Sentinel'a Romana,“) nou-infantiat'a societate de lectura a junimei romane din Gratiu, numera pana acum 11 membri ordinari, 3 straordenari (studenti la acade-

mi'a comerciala.) si 2 onorari. Cesti duoi din urma sunt straini. — Intre altele ni se mai serie de la Gratiu, ca pro acolorna e in potere: neu'a e grossa sigfri ulu se urca pana la 12° R. — Versatulu, care grassedia in mare mesura si prin unele parti alle Transilvaniei, de 17 lune incoce in continuu secera la victime si in Gratiu.

Bibliografia. S'a pus sub pressa si va appare in currundu, „istoria revolutiunii nationale din 1821,“ de C. D. Aricescu, 2 vol. in 8° editur'a tipografiei romane, G. Chitiu si I. Teodorianu, opu ordonatu cu potretulu d-lui Tudoru Vladimirescu, stampatu dupa originalulu lucratu in oleiu de distinsulu nostru pictore Th. Amananu si cu multe fac-simile in Craiova.

„Romani'a in 1874.“ opera speciale, istorica, statistica si generale despre Romani'a se va public'a la Londra (in englesesco) si la Paris (in francesesco) pe la Martiu viitoru. Autorele va primi cu multiamire ori-ce informatiuni insemnate si interessate. Se va primi unu numeru limitatu si privilegiatu de annunciari. A se adressa autorului prin intermediulu librariei d-loru Szöllösy et Graeve din Bucuresci.

Romani'a Cetimu in „Le Journal de Bucarest,“ ca ministrulu affaceriloru interne a presentatu camerei deputatiloru unu proiectu de lege, prin care se da unoru intreprenditori concessiunea d'a provide cu harth'a necessaria, in tempu de doi-spre-diece anni, tote ramurele administratiunii publice in Romani'a. Comissiunea esmissa in acestu obiectu este compusa din Domnii: M. Cogalniceanu, Alessandru Sturdia, Dem. Nicolescu, Nanu Constantinu, Grigoriu Argintoianu, Ioane Diamandi si Ales. Polizu Micsiunescu. Acesta comissiune a formulatu urmatoriulu proiectu:

Art. 1. — Ministrulu affaceriloru interne este autorisatu, ca pre tempu de doi-spre-diece anni, incependu de la 1. Ianuaru 1875, se dee la intreprenditori concessiunea, d'a provide cu harth'a necessaria tote autoritatiile tierrei. Concessiunea se va da, pre callea licitatiunii, acellui-a d'intre intreprenditori, care se va ingagia a redica in Romani'a una fabrica de harthia si care va offeri pretiulu cellu mai avantajiosu pentru statu.

Art. 2. — Pretiurile ce voru result'a din licitatiune voru fi obligatorie pentru concessiunari in cursu de trei anni, dupa aceea, pentru fia-care periodu de trei anni urmatori pana la espirarea terminulu de doi-spre-diece anni, precuile se voru fissa prin una comissiune de arbitri.

Art. 3. — Totu materialulu, masfinele, sifonele si productele chemice, importate pentru trebuintiele fabriciei de harthia, voru fi scutite de ori-ce dreptu de vama in decursulu acestui periodu de doi-spre-diece anni.

Duariulu „Pester Lloyd“ i se scrisse dallele trecute din Bucuresci, ca guvernulu de acolo are de cugetu a present'a camerei, in tempulu cellu mai d'aprope, proiectele de lege despre junci-tiunile calliloru ferate romane cu celle ostrunguresci. De asta-data guvernulu rom. voiescea propune numai trei puncte de junciune, si aceste sunt: La Orsiova (Temesiora-Bucuresci), la passulu Timisiu (Brasieu-Ploesci) si la Turnulu-Rosiu (Sabiu-Pitesci). Lucrarile pre celle doue linie de antaiu se voru incepe cu tota sereositatea inca in annulu currinte.

Intre altele correspondentele mentionatulu diurnalu ni mai spune, ca guvernulu rom. este assecuratu despre primirea proiectelor salle din partea camerei.

Sciri mai noue.

Rom'a, 28 Ian. Diariulu „Opinionu“ publica scrissorea lui Lamar-mor'a, prin care acestu-a ca respunsu la incriminările diariulu nemt. „Reichs-

anzeiger“ reproduce intregu testulu scrissorei lui Usedom, cu dat'a d'in 12 Iuniu, 1866. si dechiara, ca una scri-sore originale precum si reportulu privatu a lui Gavone, cu dat'a 3 Iuniu, a. an. a le fi depusu la unu notariu publicu si findca aceste documinte sunt de caracteru privatu, nu potu firesce se essista in archivulu ministeriulu affaceriloru esterne allu Italiei.

Vien n'a, 29. Ian. Conte Hohenwart fu primitu in audientia lunga la imperatulu. — Conte Peiacevicu, numitu inspectoru gener. allu callarime fu decoratu cu cruce de comandoru all ordinulu Stefanu, era Ramming cu ord. coronei de ferru clas. I. — Au fostu numiti comandanti (prefecti milit.): Filipovicu in Moravi'a, contele Thua in Tirolu, principele de Wurtemberg'a in Trieste. — Gen. Gablentiu se sinucis-se asta-di la amedia-di in Zurich (Elvetia) descarcandu-si unu pistolu in inima. Caus'a sinuciderii se dice a fi fostu cri-s'a bursei.

Berlin, 29. Ian. Camer'a deputatiloru au votatu (in contr'a deputatiloru d'in centru si a Poloniloru) ministeriu lui culteloru 16,000 taleri pentru dotarea noului episcopu allu vechiloru catolici. — Diariulu „Germania“ este autorisatu a dechiara de pura inventiune scrissorea circulare a cardinalulu Antonelli carea reproduce bull'a ponteficia publicata de diariulu „de Coloni'a“ si dice ca Vaticanulu va notific'a la curtile straine genuin'a bulla d'in 1869. relativu la alegerea noului pontefice, carea se emisese pentru assecurarea libertatii conclaviei, in contr'a guvernulu Italiei.

Vien n'a, 30. Ian. Diariulu „Vaterland“ anuncia ca declarantii d'in Moravi'a voru propune in senatulu imp. susceperea actiunii de impacatiune si in casu de a nu se primi voru paras'i cam'er'a. — Totu acellu diariu scrie ca episcopii de San-Polten, Gratiu, si Brin-xen au protestatu la Vienna in contr'a desfiintarii concordatulu.

Craguievatiu, 29. Ian. Comissiune cercetatoria au substernutu la adunare (scupscina) reportulu, prin care cere a se pune sub accusatiune fostulu ministru de resbellu Beli Marcovicu. Scupcin'a, conformu legii in vigore au invitatu pre accusatulu a studi'a actele comissiunei si a se pregati pentru apere. Pana atunci scupcin'a s'a prorogatu.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. si red. respundiet.

Sifilitic'a si impotentia,

fiu vechie seu de currundu nascute, se tratadia dupa metodu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Pest'a, strad'a Idoliloru nr. 6., etagiulu II., usia nr. 15. de la 2—6 ore dupa media-di.

Aceste morburi se tratadia a dese ori in modulu cellu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acest'a se face nu numai spre ajungerea unui resultatu momentanu. Pacienti vindecati in modulu acestu voru cade mai currundu seu mai taraiu indu morburile cele mai infricosiate, incatu incalin aducele betranetie voru ave, dorere, aser suferi greu de consecintiele acestei tratari usiore si superficiale. Scutu contra acestor user felu de bole ofere metodu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu de numai ca vindeca dorerile cele mai invetechite, ci efectulu lui este asi de benefacu-toriu, incatu nu lasa nice cea mai mica te-avere de urmari relle. Diet'a ce se va pre- serie este simpla si usioru de tinentu.